

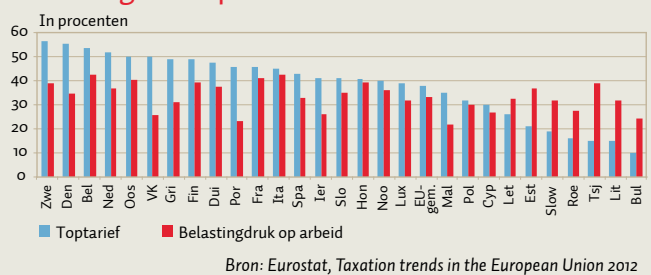
Belasting op arbeid

INTERNATIONAAL

In internationale vergelijkingen van het fiscale vestigingsklimaat gaat de aandacht niet alleen uit naar de vennootschapsbelasting, maar ook naar de inkomstenbelasting. Het Nederlandse toptarief in de inkomstenbelasting van 52 procent ligt ruim boven het EU-gemiddelde van 38,1 procent. In 2012 kennen van de EU-lidstaten alleen Zweden (56,6 procent), Denemarken (55,4 procent) en België (53,7 procent) een hoger toptarief. Voor het vestigingsklimaat is echter de impliciete belastingdruk, dit wil zeggen het totaal van alle directe en indirecte belastingen en sociale premies als percentage van de totale loonkosten, minstens zo belangrijk. De impliciete belastingdruk bedraagt in 2010 voor de EU gemiddeld 33,4 procent. Saillant is dat hoge toptarieven geenszins een hoge impliciete belastingdruk hoeven te betekenen. Nederland heeft een relatief hoog toptarief, maar ligt met een impliciete belastingdruk op arbeid van 36,9 procent dicht bij het EU-gemiddelde. Dat dit tarief veel lager is dan het toptarief in de inkomstenbelasting van 52 procent komt door de omvang van de aftrekposten in de inkomstenbelasting en door de relatief gelijke inkomensverdeling in Nederland. Een aantal landen in de EU heeft om budgettaire redenen gekozen voor een verdere verhoging van het toptarief in de inkomstenbelasting om de belastinginkomsten te verhogen. In Frankrijk is het toptarief in 2012 verhoogd van 41 naar 45 procent. Daarnaast vallen inkomens boven een miljoen euro er in 2013 tijdelijk onder een tarief van 75 procent. Spanje heeft een soortgelijke verhoging van het toptarief doorgevoerd door een aanvullende heffing te introduceren die, afhankelijk van het inkomen, oploopt van 0,75 tot 7 procent; waardoor het toptarief in 2012 is gestegen van 45 naar 52 pro-

cent voor inkomens boven 300.000 euro. In het begrotingsakkoord 2013 van de Tweede Kamerfracties van de VVD, CDA, D66, CU en GL is niet gekozen voor het structureel verhogen van het toptarief, maar is een eenmalige werkgeversheffing opgenomen, van 16 procent over het in 2012 genoten loon voor zover het loon boven een bedrag van 150.000 euro uitkomt. Omdat deze werkgeversheffing slechts eenmalig is, hoeft deze niet schadelijk te zijn voor het fiscale vestigingsklimaat. Uiteindelijk telt echter hoe de impliciete belastingdruk zich verder ontwikkelt. Nederland ziet zich vanwege de financiële crisis genoodzaakt tot lastenverzwaringen. Maar dit geldt ook voor concurrerende landen. De relatieve positie van Nederland zal afhangen van waar ieder land de diverse lastenverzwaringen laat neerslaan. ■ **MOHAMED MAËTOUG** (MINISTERIE VAN FINANCIËN)

Toptarief inkomstenbelasting en impliciete belastingdruk op arbeid 2010

Inkomensoverdrachtenrekening structureel negatief

MONETAIR

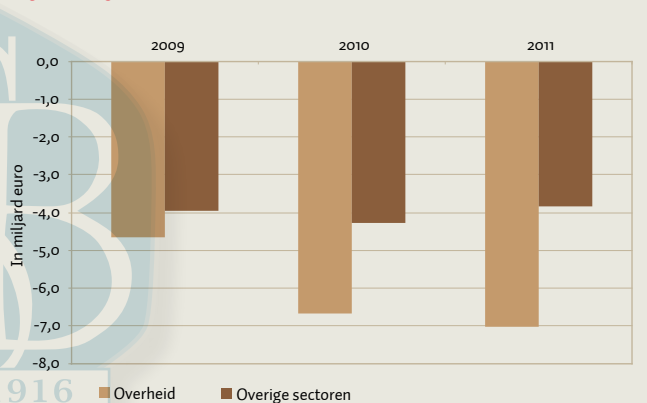
De inkomensoverdrachtenrekening heeft in de afgelopen drie decennia ononderbroken een tekort vertoond. Daarmee wordt een tegenwicht gegeven aan de bijdragen aan een bijna voortdurend groeiend overschot op de lopende rekening die van de andere componenten uitgaan (de goederen-, de diensten- en de inkomensrekening). Het saldo op de lopende rekening is van bijzonder belang als een van de indicatoren die de Europese Commissie hanteert in haar beoordeling van onevenwichtigheden in economieën van de EU-lidstaten in het kader van de Excessive Imbalance Procedure.

Zowel de overheid als de particuliere sector draagt bij aan het tekort op de inkomensoverdrachtenrekening. In 1990 kantelden de netto EU-afdrachten van positief naar negatief. De overige overdrachten van de overheid vertonen per saldo een tekort als gevolg van de uitgaven in het kader van de ontwikkelingssamenwerking. Het tekort bij de particuliere sector hangt vooral samen met de overdrachten van buitenlandse werknemers en overige immigranten naar hun land van herkomst en met particuliere geldstromen naar ontwikkelingslanden.

Over 2011 komt het saldo inkomensoverdrachten van de overheid uit op een tekort van 7,0 miljard euro (1,2 procent van het bbp). Het saldo overdrachten van de overheid aan de EU viel in 2009 eenmalig lager uit (2,2 miljard euro) als gevolg van de teruggave met terugwerkende kracht van EU-afdrachten, maar ligt sindsdien weer op het gemiddelde niveau van de afgelopen 10 jaar, tussen 4 en 5 miljard euro. De overige overdrachten van de overheid vallen in 2011 in vergelijking met vorige jaren juist hoog uit: per saldo een tekort van 2,7 miljard euro. De netto-over-

drachten van de particuliere sector bewogen zich in de afgelopen 3 jaren rond een tekort van 4 miljard euro (0,7 procent van het bbp). Hiervan komt 1,5 miljard euro voor rekening van migranten en 2,5 miljard euro voor overige transacties. Daaronder vallen de particuliere steun aan ontwikkelingsprojecten en, bijvoorbeeld, ook de betaling van dividendbelasting aan buitenlandse overheden. ■ **HENK LUB** (DNB)

Saldo inkomensoverdrachten naar het buitenland

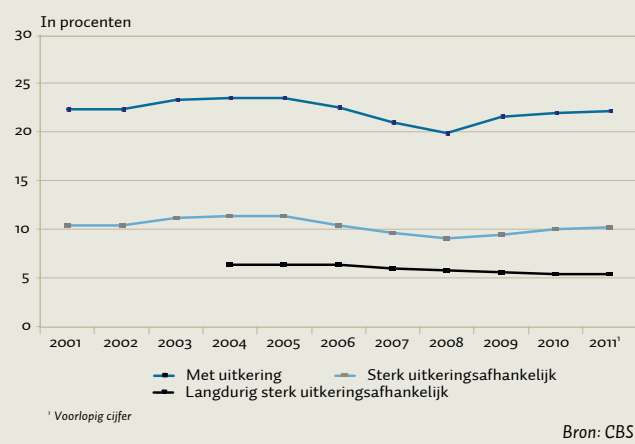

Langdurig afhankelijk van een uitkering

ARBEIDSMARKT

In 2011 waren ruim driekwart miljoen huishoudens in Nederland sterk afhankelijk van een uitkering. Hun bruto-inkomen bestond voor 40 procent of meer uit een werkloosheids-, ziekte-, arbeidsongeschiktheids- of bijstandsuitkering. Ruim een op de twintig huishoudens (bijna 380.000) was langdurig in sterke mate uitkeringsafhankelijk. Deze huishoudens waren ten minste vier jaar achtereen voor 40 procent of meer van hun inkomen aangewezen op een uitkering.

Aandeel uitkeringsafhankelijke huishoudens, 2001–2011

De afgelopen 4 jaar nam het percentage huishoudens dat langdurig sterk afhankelijk was van een uitkering, licht af, en wel van 5,8 procent in 2008 tot 5,4 procent in 2011. Het aandeel huishoudens met een uitkering nam in deze periode daarentegen toe. In 2008 maakte bij 20 procent van de huishoudens een uitkering deel uit van het inkomen, in 2011 was dit 22,2 procent. Het aandeel sterk uitkeringsafhankelijke huishoudens steeg in deze periode van 9,1 naar 10,3 procent.

Langdurige uitkeringsafhankelijkheid concentreert zich bij bepaalde bevolkingsgroepen. Zij komt naar verhouding vaak voor onder eenoudergezinnen, vooral als minderjarige kinderen daarvan deel uitmaken. In 2011 waren er van deze laatste groep 37.000 (15,6 procent) langdurig uitkeringsafhankelijk. Tegelijkertijd met de toename van de arbeidsparticipatie van alleenstaande ouders is ook dit aandeel de afgelopen jaren gedaald. In 2006 was nog bijna een kwart van de eenoudergezinnen met minderjarige kinderen langdurig uitkeringsafhankelijk.

Langdurige uitkeringsafhankelijkheid hangt ook samen met de leeftijd van de hoofdkostwinner. Tot aan het 65e levensjaar neemt met het oplopen van de leeftijd ook het aandeel huishoudens toe dat langdurig uitkeringsafhankelijk is. Bij huishoudens met een hoofdkostwinner die AOW met veelal een aanvullend pensioen ontvangt, komt sterke uitkeringsafhankelijkheid nog maar zelden voor. De uitkering vormt dan doorgaans minder dan 40 procent van het bruto-inkomen en betreft een aanvullende bijstandsuitkering van de hoofdkostwinner zelf of is afkomstig van een jongere partner die nog een uitkering ontvangt. ■ **HARRY BIERINGS**

EN **WIM BOS** (CBS)

Soorten en aantallen financiële bijsluiters

FINANCIËLE MARKTEN

Voor complexe financiële producten zijn aanbieders verplicht een financiële bijsluiter (FB) ter beschikking te stellen, volgens een vast formaat van de AFM. Complexe financiële producten zijn vaak combinaties van soorten producten. Bijvoorbeeld een hypothecaire lening en een levensverzekering waarmee de lening kan worden afgelost. Als de waarde van zeker een van deze producten afhangt van de ontwikkelingen in de markt, dan is het complex. De meeste levensverzekeringen zijn ook complexe financiële producten.

Beleggingsinstellingen, die beleggingsfondsen aanbieden, moeten ook een FB hebben. Die was tot voor kort echter vormvrij. Sinds 1 juli 2012 is het document Essentiële Beleggersinformatie (EBi) voor hen de opvolger van de Financiële Bijsluiter en is de opzet anders dan de FB voor

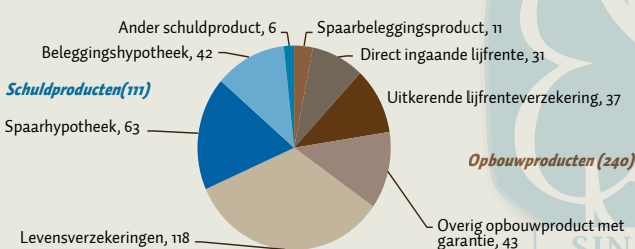
complexe producten. De EBi is gebaseerd op Europese regelgeving en heet in het Engels *key investor information document*.

Het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen van de Wet op het financieel toezicht schrijft tien modellen FB's voor. Zoals de figuur laat zien waren er op peildatum 15 oktober 351 FB's, waarvan er 240 voor een opbouwproduct zijn zoals een lijfrente of een spaarbeleggingsverzekering. In deze opbouwproducten zit nooit een leningcomponent, in de 111 FB's voor schuldproducten altijd.

De schuldproducten zijn voornamelijk hypotheekleningen. Ruim een derde is een FB voor een beleggingshypotheek. Daarvan bevat een kwart ook een spaardeel en ruim een derde heeft ook een verzekeringscomponent naast de productsoorten lenen en beleggen. Acht FB's, alle voor een beleggingshypotheek, bevatten alle vier de soorten producten: lenen, beleggen, sparen en verzekeren. De overige FB's voor schuldproducten zijn voornamelijk spaarhypotheekleningen. Bijna alle beleggingshypotheekleningen hebben 'zeer groot' als risico-indicator voor de gehele looptijd, tegen 'zeer klein' voor vrijwel alle spaarhypotheekleningen.

De helft van de opbouwproducten met een FB is voor een levensverzekering. Het risicoprofiel voor deze categorie producten voor de gehele looptijd is gelijkmatig verdeeld: ruim een derde heeft 'zeer klein' als risico-indicator, elf procent 'klein', dertien procent 'groot', zeventien procent 'vrij groot' en bijna een kwart heeft 'zeer groot' als risico-indicator. Ander opbouwproducten, zoals direct ingaande lijfrente of uitkering op spaarbasis of andere opbouwproducten met garantie, vallen in de laagste risicocategorie, 'zeer klein.' ■ **WILTE ZIJLSTRA** (AFM)

Soorten en aantallen financiële bijsluiters

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.